

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Претпата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељко Рамадановићу, к. ц. агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед именоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

— На основу § 7. правила о подјели послова у поштанско-телеграфским станицама прописујем

вријеме службеног рада у поштанским станицама, у односу с надлештвима и публиком, као што слиједи:

I.

Поштанске станице: Подгорица, Бар и Ријека отворене су за публику од 8 до 11 сати прије подне и од 2 до 5 сати послје подне, односно од 3 до 6 сати за вријеме од 1. маја до 1. септембра, а остале од 9 до 12 сати прије подне и од 2 до 5 сати послје подне, односно од 3 до 6 сати за вријеме од 1. маја до 1. септембра.

Барска станица сриједом и суботом биће затворена за публику један сат по доласку параброда, а у накнаду за то биће та два дана отворена од 8 до 9 сати прије подне.

II.

Раздавање поште у свијема станицама врши се одмах по доласку и бива или у самој станици, или је разносачи носе у стан адресантов.

Раздавање у станици бива код првокласнијех станица: на Цетињу и у Подгорици; а од другокласнијех у Никшићу и Бару (распис п. т. бр. 4066. од 21. априла 1911. г.)

III.

Писма из сандучића по варошима купе се изјутра од 5 до 6 сати и послје подне од 5 до 6 сати, односно од 6 до 7 сати за вријеме од 1. маја до 1. септембра.

Препоручена писма могу се ставити и у сандучиће по вароши, али треба да пошљаоци на њих прилијепе потребни број марака, означи своје име и видљиво напишу назначење „Препоручено“, како би се њихове поштомке дале лакше разликовати од обичнијех предмета.

Пошљаоци су дужни сјутрадан пријавити се пошти за дотичне рецеписе.

IV.

Поштанске станице затворене су за публику:

1.) Сваке недјеље, преко цијелог дана; и ових великијех празника:

2.) Нова Година — 1. јануара преко цијелог дана;

3.) Богојављење — 6. јануара прије подне;

4.) Савин-дан — 14. јануара прије подне;

5.) Срећне Господње — 2. фебруара прије подне;

6.) Благовијести — 25. марта пр. подне;

7.) Велики Петак — прије подне;

8.) Васкрсни понедјељник — пр. подне;

9.) Ђурђев-дан — 23. априла пр. подне;

10.) Свети Василије Острошки — 29. априла прије подне;

11.) Духовски понедјељник пр. подне;

12.) Петров-дан — 29. јуна прије подне;

13.) Пророк Илија — 20. јула пр. подне;

14.) Преображење — 6. августа прије подне;

15.) Рождество Богородичино — 8. септембра прије подне;

16.) Свети Петар Цетињски — 18. октобра прије подне;

17.) Сабор Архангела Михаила — 8. новембра прије подне;

18.) Никољ-дан — 6. децембра преко цијелог дана;

19.) Божић — 25. децембра преко цијелог дана;

20.) Други дан Божића прије подне; и

21.) о државнијем светковинама — прије подне.

П. т. број 3648.

Цетиње, 1. марта 1912. г.

Министар Унутрашњих Дјела,

Марко Ђукановић, с. р.

ИСПРАВКА

У 10. броју „Гласа Црногорца“ од 10. т. мј. у напису „На знање нашим извозницима“ у првом реду другога става стоји „600 говеди“, а треба „6000 (шест хиљада) говеди“, што се са овим исправља.

К броју 3098. Из канцеларије Краљ. Министарства Финансија и Грађевина, 12. марта 1912. г., Цетиње.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ Господар отпутовао је јуче на Ријеку.

— Њено Величанство Краљица отпутовала је у четвртак прије подне са Њиховим Краљ. Височанствима Књагињама Ксенијом и Вјером на Ријеку, а Њихова Краљ. Височанства Краљевић Насљедник и Насљедница на Тополицу.

— У недјељу је био свечан пренос смртних остатака Њихових Височанстава: Књагиње Зорке, Књажевића Андрије и Књагиње Милене Карађорђевића и Књаза Ђорђа А. Карађорђевића, који су почивали у посебним гробовима цетињске манастирске порте, са Цетиња у Србију, гдје су у четвртак покопани на свечан начин у Тополи, у задужбини Краља Петра, а гдје већ почивају посмртни остаци родитеља Краља Петра Њихових Височанстава Књаза Александра и Књагиње Персиде, који су са бечког гробља у децембру прошле године у Тополу пренесени.

Вађење посмртних остатака почело је у 9 сати изјутра још у петак. Тим послом руководила је нарочита комисија, коју је благоизволио одредити Његово Величанство Краљ Господар, а коју су сачињавали: г. др. Михаило Гавриловић, посланик Краљевине Србије, г. Душан Греговић, министар спољних послова, г. др. Божидар Перазић, лични љекар Његовог Величанства и г. Милован Бошковић, члан обласног суда.

Код споменика, под којим почивају посмртни остаци Књаза Ђорђа, брата Краља Петра, а који се налази одмах крај манастирске цркве, саграђен од затворено-плавог мрамора са натписом: „Књаз Ђорђе А. Карађорђевић, рођен у Биограду 29. децембра 1856. год. преселио се у Дубровачкој Луци 12. децембра 1888.“, комисију је дочекао министар унутрашњих дјела г. Марко Ђукановић са радницима, а међутим свуда око порте била је постављена стража.

Кад се пришло послу, одмах се приступило отварању гробнице Књаза Ђорђа. Подигнуте су плоче, које су биле над земљом, и онда се уједно почео отворати и гроб, у коме су посмртни остаци Књагиње Милене, а који се налазио уз сами манастир, лијево од монумента. Њен је гроб био обиљежен бијелом мраморном плочом, углављеном у зиду, на чијем врху је била круна Србије, а испод ње натпис: „Овдје почива Књагиња Милене П. Карађорђевића, рођена на Цетињу 14. априла 1886. преставила се 10. децембра 1887.“

Пошто је откопана земља и с једног и другог гроба, приступило се подизању бијеле мраморне плоче која покрива гроб Књагиње Зорке. На плочи су два државна грба Црне Горе и Србије а под њима је натпис: „Књагиња Љубица — Зорка П. Кара-Ђорђевића, ћерка Њ. В. Књаза Николе, рођена на Цетињу 11. децембра 1864., удала се 30. јулија 1883., преставила се 4. марта 1890.“

Чим је и са овог гроба скинута земља све до ковчега, пришло се отварању гробнице Књажевића Андрије, која је била обиљежена плочом, на којој је стајао натпис: „Књажевић Андрија П. Кара-Ђорђевић, родио се на Цетињу 25. фебруара 1890., преставио се 19. марта 1890.“. Више натписа био је од месинга грб Србије.

Сјутра дан, у суботу, настављен је још рано изјутра рад на копању, пошто првог дана посао није могао бити довршен и ако се радило до поноћи. И тек другог дана до пет сати послје подне сви су ковчези били извађени.

Тада је комисија утврдила да све четири гробнице нијесу до сад никакво отворене и да су нађени остаци исправни, о чему је, као и о цијелом овом раду, нарочити записник од стране комисије учињен.

Над извађеним ковчезима игуман г. Мирон Меденица извршио је кратак помен, а у 6¹/₂ сати пренесени су у дворску капелу уз пратњу два свештеника и државних великодостојника. Ковчеге су носиле упаране чете дворске страже.

Исто тако када су по одређеном реду унесени у дворску капелу извршен је поново кратки помен над њима, док је око цркве стајала почасна стража.

Пошто је већ био приспио нарочити изасланик Његовог Величанства Краља Петра г. потпуковник Пера Поповић са новим металним ковчезима, покушало се да се ископани ковчези, онако како су нађени, уметну у нове, али то није било могуће. Зато се, послје тога, по нарочитом одобрењу Њ. В. Краља Господара, у капели приступило отварању ископаних ковчега, из којих су смртни остаци премјештани у нове.

Нови ковчези су затим затворени и добро заливени.

У два сата послје поноћи одређена комисија, уз коју су били и нарочити изасланик Њ. В. Краља Србије и министар унутрашњих дјела г. Ђукановић, завршила је рад и разишла се, остављајући почасну стражу, као и свештенике, који су цијелу ту ноћ читали над смртним остацима јеванђеља.

Трећег дана, у недјељу, у дворској цркви у 9 сати био је парастос за покој душа покојника.

При самом улазу у цркву стојала су два потпоручника, који су чувала стражу, док су у цркви били чланови дипломатског кора, чланови Краљевске Владе и државни великодостојници, сви у великој парадии.

Од улаза у цркву, па све до самог двора, с једне и друге стране, била је упоређена војска, на чијим су пушкама били знаци короте, са војном музиком, ученици и ученице свију пријестоничких школа и за вода, као и велики број грађанства.

Када су у девет сати звона на манастирској и дворској цркви zazвонили, из Двора се у цркву упутио Његово Величанство Краљ Господар са Краљевском Породицом.

На парастосу су чинодјејствовали Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит Митрофан и Његово Преосвештенство Господин

Епископ Кирил са мјесним свештенством.

По свршеном парастосу, Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит држао је овај говор:

„Ваше Величанство!

Ваша Краљевска Височанства!

„Человѣкъ, яко трава, днѣ его, яко цвѣтъ селѣный тако цвѣтѣтъ“.
(Псал. 102. стих 15).

Божанствени пророк, Цар Давид, описујући краткоју људскога живота, рекао је:

«Човјек је као трава, а дани су његови, као пољски цвијет».

Истану ових Пророкових ријечи потврђују нам земни остаци, који се овдје пред нама данас налазе, и то: Ваше — Узвишени Господару — миле и драге кћере блаженопочивше Књагиње Зорке, а драге супруге Његовог Величанства Краља од Србије Петра I. Карађорђевића; Њихово двоје драге дјеце Андрије и Милене и брата Краљевог блаженопочившег Књаза Ђорђа.

Мили ови Ваши пигда незаборављени покојници оставише нас у цвијету младости своје. Прерана смрт њихова јако је ожалостила узвишено родитеље, браћу и драге сестре своје; а горко је ожалостила и Зоркиног Узвишеног супруга Краља Петра, који је поред драге своје супруге изгубио и миле своје двоје дјеце и брата свог, велику узданицу своју пок. Књаза Ђорђа.

Жалост, какву смо при смрти њиховој осјећали, она се данас готово у истој мјери понавља. Понавља се зато, што се земни остаци милих покојника с нама данас за навјек растављају. Али, као побожни хришћани, жалост ову дужни смо хришћанском вјером и братском љубављу ублажити; јер Књагиња Зорка, из Славнога Рода Свог, прелази у Узвишени Дом свој! Она са собом води миле двоје дјеце своје и дичног дјевара свог Књаза Ђорђа.

Драги ови наши покојници данас од нас полазе, да њихови земни остаци до страшнога суда почивају у братској нам земљи Србији, коју је њихов славни предак, неукири Карађорђе, оштрим мачем ослободио!

Ваше Величанство!

Данашњу жалост нашу ублажило и радосно, што је Ваша Узвишена кћер Књагиња Зорка, са Његовим Величанством Краљем Петром I. овдје породила петоро дјеце своје, од којих су, нека је слава Богу, данас троје срећни и живи у братској нам Краљевини Србији. Књагиња Зорка је узвишена мајка будућег Краља Србије. Она је, дакле, чврста спона, која поред националне и вјерске везе, Црну Гору везе са братском нам Србијом, а обије династије Петровића и Карађорђевића и крвним сродством блиско спаја.

По и ако се данас растављамо са земним остацима Књагиње Зорке, Њене двоје миле дјечице и дичног Књаза Ђорђа, ми ћемо вагда с њима у духовној заједници остати.

Као што смо и до сада, тако ћемо се и у будуће молити Богу, за блажени покој њихових племенитих душа.

У оваквоме осјећању растанимо се данас са милим покојницима, чији су земни остаци у нашој средини досле боравили.

А при томе тврдо увјерење гајимо, да ће земни остаци Књагиње Зорке, Ваше узвишене кћере, на вјечна времена српским нараштајима казивати, да је она била узвишена супруга данашњег, а мајка будућег краља братске нам Србије, што ће сачињавати једну златну страну у историји како Црне Горе тако и Србије.

У оваквом увјерењу Свевишњег молим, да Небесног Царства удостоји душе, с чијима се земним остацима данас за навјек растављамо.

Нека им је међу нама вјечна памјат — амин.

Иза тога изнесени су ковчези са посмртним остатцима на спремљена кола пред дворском црквом. Ковчеге су износили Њихова Краљ. Височанства Краљевић Насљедник, Књаз Мирко и Књаз Петар са нарочитим изаслаником Краља Петра, послаником Краљевине Србије г. др. Гавриловићем, председником Краљевске Владе, г. др. Томановићем, г. Ж. Драговићем, чланом Државног Савјета, министром спољних послова г. Греговићем и г. г. официрима нарочито за то одређеним.

Чим су ковчези изнесени и на нарочито за то одређена и удешена кола постављени, са свију цркава закуцала су звона мртвачки, а са Табје је почела почасна топовска паљба, док је пред црквом постројена чета одала прописне почасте.

Спровод се кретао ових редом: на челу велики крст, за њиме питомци кадетског корпуса и одред војника цетињске чете са војном музиком на челу, затим су слѣдовале ученице основних школа и женске радничке школе, ученици основних школа, гимназије и богословско-учитељске школе, ученице Дјевојачког Института — сви с поставницама и наставницама, потом: пријестоничка пјевачка друштва, која су путем, наизмјенце, пјевала; Његово Високопреосвештенство Г. Митрополит и Његово Преосвештенство Господин Епископ Кирил, са свештенством; онда је ишла војска, с једне и друге стране, па ковчези, за којима је ишао Његово Величанство Краљ Господар са Краљевском Породицом, нарочити изасланик Краља од Србије, дипломатски кор, Краљевска Влада, заступник председника општине са општинским одбором, војни и грађански великодостојници са госпођама, чиновништво, грађанство и велики број народа из околине.

Спровод се кретао од дворске цркве поред Двора, катунском улицом, дуж које је, с једне и друге стране, био силан свијет.

Више талијанског посланства на изласку из пријестонице спровод се заставио. Ту је Његово Високопреосвештенство Господин Митрополит извршио кратак помен, када се Његово Величанство Краљ Господар и Краљевска Породица опростили са смртним остатцима и одвезли се у Двор.

Ковчези са посмртним остатцима са кола су пренесени на аутомобиле, гдје су положени у нарочите сандуке, који су закуцани и plombирани од стране шефа санитета г. др. Стева Огњеновића, под надзором одређене комисије.

Чим је и то свршено, у први аутомобил су сјели г. потпуковник Поповић, нарочити изасланик Краља од Србије, Његово Преосвештенство Господин Епископ Кирил, министар спољних послова г. Душан Греговић, генерал-ађутант г. Митар Мартиновић, шеф дворске војне куће и г. командир Ристо Љумовић, који су посмртне остатке пратили до границе Србије. За овим аутомобилом била су два аутомобила са ковчезима, покривена црним платном са крстовима и златним грбовима, а испрители су их до границе Њихова Краљ. Височанства Књаз Петар и Књагињица Вјера у дворском аутомобилу.

На Његушима је био свечан дочек. Свештенство, мјесне власти и велики број народа дочекао је посмртне остатке, и пошто је учињен кратак помен, отпратили су их до границе, када су се са Краљевим изаслаником Њихова Краљ. Височанства опростила и вратила натраг на Цетиње.

Исто тако и у Котору је био приређен свечан дочек.

При пролазу поред аустриског

утврђења Горажде смртни остаци поздрављени су топовском паљбом.

Упарађена сатнија војника са војном музиком на челу очекивала је на обали на долазак смртних остатака, који су стигли тачно у 4¹/₂ сата послје подне, као што се ту била окупила непрегледна маса свијета. Украј почасне чете стајао је генерал-мајор г. Новак са цијелим својим штабом, г. пл. Будисављевић, намјеснички савјетник, први општински присједник г. Ђуро Вукотић у одсуству начелника и многа угледна лица из мјеста и околине.

Чим су смртни остаци стигли на которску обалу, изашли су из аутомобила г. министар Греговић, г. потпуковник Поповић, г. бригадир Митар Мартиновић, г. епископ Кирил и г. командир Љумовић и пјешнице допратили смртне остатке све до упарађене сатније, која је одмах одала војничку почаст, нашта је музика засвирала химну Краљевине Србије. Иза тога г. министар Греговић и г. потпуковник Поповић приступили су г. генерал-мајору Новуку, који је био окружен цијелим својим штабом, и захвалили су се на француском језику у име својих владара на указаним почастима, нашта је он на њемачком језику одговорио: „Сматрам за особиту част што сам опуномоћен, да, извршујући наредбу Његовог Величанства, мога славног Господара, могу указати почаст смртним остатцима највиших лица, које су припадали двијема спријатељеним породицама“.

Одмах за затим смртни остаци пренесени су са аутомобила на нарочити пароброд, а кад се пароброд кренуо, постројена чета опет је одала почаст, док је војна музика свирала химну Краљевине Србије.

И на Зеленици дочекала је смртне остатке маса народа, међу којим је била и депутација Срба из Херцег Новог, која је г. потпуковнику Поповићу предала вијенац од природног цвијећа, да се положи на одар Књагиње Зорке. Са тврђаве „Шпањоле“ топовска паљба одала је почаст смртним остатцима. Послије тога ковчези су положени у нарочите жељезничке вагоне.

Сјутра дан је нарочито изасланство у 9 сати у јутру наставило пут с њима жељезницом преко Херцеговине и Босне и у Земун приспјело у уторак, када се наше изасланство повратило натраг.

— По завршетку официрског скупа у Подгорици општина вароши Подгорице у сриједу је давала у дворишту Војног Стана свечан ручак у част Његовог Краљ. Височанства Књаза Петра и г. г. официра, који су учествовали на војним вјежбама у Подгорици. За вријеме овог свечаног ручка, при коме су служили општински одборници, прву здравицу напио је Њ. Краљ. В. Књаз Петар официрима, министру војном и Подгоричанима, председник општине г. С. Марковић Њ. В. Краљу Господару и Владарском Дому, директор гимназије г. Буквић црногорској војци, пуковник г. Колосов Њ. В. Краљу Господару и главном инспектору црногорске војске Краљевићу Насљеднику и министар војни г. бригадир сердар Ј. Вукотић Њ. Им. В. Цару Руском и храброј и силној руској војци. На банкету је прочитан топли телеграм, који је Његово Краљ. В. Краљевић Насљедник упутио Подгорици и њеном грађанству, као и одговор којим му се од стране Подгоричана захвалио срдечно председник општине. Исто тако су са овог свечаног ручка послани Њ. В. Краљу Господару и Краљевићу Насљеднику од стране г. г. официра телеграфске захвалности на високој пажњи, коју су и овом приликом указали својој војци. Ручак је завршен здравицом министра

војног г. бригадира сердара Ј. Вукотића, коју је подигао за здравље Њ. Краљ. В. Књаза Петра, који је за све вријеме присуствовао официрском скупу и узимао учешћа у војним вјежбама као и сви официри. Послије тога су Њ. Краљ. В. Књазу Петру приређене одушевљене овације кроз варош, када се за успомену на овогодишњи официрски скуп изволио сликати са свима г. г. официрима. Истог дана Њ. Краљ. В. Књаз Петар вратио се на Цетиње срдечно испраћен од официра и грађанства.

— Г. С. Арсенијев, руски посланик, вратио се у четвртак на Цетиње са одсуства.

— Г. др. Н. Колушев, бугарски посланик, отпутовао је јуче на одсуство.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Споменица сјени подгоричких Срба. Нешо Станић из Подгорице штампао је „Споменицу сјени подгоричких Срба“, која износи пет штампаних табака обичне величине. Књига је посвећена ослободиоци Зете Њ. В. Краљу Господару, те се на челу књиге налази Господарева слика. Посвету је писац написао у стиховима. Садржај је књиге: предговор, увод, „У слози је спас“, биографије истакнутих Срба Подгоричани као: гроф Иван Вукотић, Ф. Радичевић, А. Ј. Љумовић, Синан Ђ. Дмитровић, Иво Калаџија, Јово З. Лисичић, Јово и Мато Рашковићи, Јово Шестић, Раде Станић, Авро Самарџић и т. д. На крају је књиге, као поговор, „Ново доба“. Цијена је књизи 1 перпер.

Јубилеј А. Шантића. Алекса Шантић слави ове године јубилеј свог књижевног рада. Слави двадесет и пет година како је почео са Музамада општи! По свим центрима се спремају прославе ове. У Биограду ће позориште да приреди Шантићево вече, у Сарајеву ће нарочити одбор, а у Мостару ће бити главна и најсвечанија прослава, у мјесту његова рођења, рада и садањег живота. „Гусле“, чији је он био толикогодишњи председник, узеле су иницијативу да створе један раширени почасни одбор, који ће створити програм прославе и удесити да то буде и један свечани моменат у нашем садањем културном развоју. На тој прослави учествовали би корпорације не само Босне и Херцеговине но и остали крајеви. Пјесник спрема једну нову збирку пјесама, која ће још ове године, као јубиларна књига са натписом „Јесење руже“ изићи. Она ће садржати педесет сонета још нијдје до сада нештампаних. Осим тога Шантић је послао Српском Народном Позоришту у Биоград своју актовку „Сунце“, гдје се приказује грандиозна смрт Симеона и његов сан — славу Немањића. „Стубови“ зове се друга актовка, у прози, а из живота мостарског, која у рукопису лежи код аутора. Главни рад, који пјесника толико одушевљава и у великој мјери ансорбује јесте драма на којој ради: „Бановић Страхиња“. Он много полаже до тог свог рада и унијеће у њ један велик замах своје рјечите дикције. Српско Народно Позориште из Новог Сада, које даје своје представе први дан Ускрса, даће прилике Мостарцима да виде на даскама и његову „Хасанагиницу“, коју је наградила Матица Српска.

† **Катарина Комаров.** Ових дана умрла је у Петрограду Катарина Комаров, жена генерала Комарова, једна племенита душа, која је имала племените симпатије према српском народу. Год. 1876. удала се за генерала Комарова и двије недеље послје удаје отишла је с мужем, који је био начелник штаба у српској војци за вријеме српско-турског рата у Србију. Заједно са књегињом Суховском организовала је сада покојна Комаровљева одред Црвеног Крста, прикупљала добровољце и прилоге, подизала војничке болнице и провела је више од године дана као милосрдна сестра, лијечећи и његујући српске ратњенике за читаво вријеме првога српско-турског рата. Вјечна јој памјат!

Конгрес словенских новинара. Овогодишњи конгрес словенских новинара неће бити у Загребу због жалосних политичких прилика у Хрватској, него је одбор „Свесловенског савеза новинара“ закључио у Бечу, да XI. конгрес буде 28. јуна у градској вијећници у Прагу. Главне соколске свечаности биће 29. јуна, а откриће споменика Палацкоме 1. јуна. Послије тих свечаности биће излет словенских новинара у унутрашњости Чешке. Према окружности, коју је „Свесловенски Савез новинара“ у Прагу разаслао, приступа имају само организовани другови, који су у „Савезу“. Конгресна такса износи 25 К за сваког учесника. Пријаве чине организације, рок је до 1.

маја. Учесници ће добити улазнице на соколске свечаности.

Практична фотографија. Крајем мјесеца августа изаћи ће из штампе дјело „практична фотографија“ са 48 слика у тексту и 10 засебних пишчевих фототипа. Књига је ова плод пишчевог рада на фотографији од 14 година, а удешена је тако, да може послужити и као практичан потпун уџбеник за почетнике, а и као користан подсјетник онима, који су тој вјештини већ одани. За израду ове књиге, сем искуства, које је њен основ, писац се служио дјелима признатих писаца француских и њемачких. Слике у тексту служе за потпуно објашњење самога рада, а фототипи, који су фотографије пејсажа и личности из источне и јужне Србије и Македоније, јесу примјери, до којих се може доћи пажљивим и истрајним радом у тој вјештини. Дјело ће изићи око 12 штампаних табака (издање Срп. Књ. Задруге) и биће прва књига ове врсте у нас. За претплатнике је цијена повезаној књизи 250, а повезаној 350 дина. Продајна цијена биће за 50 п. д. скупија. Моли се сваки скупљач, да имена претплатника пошаље на адресу писца најдаље до 10. августа, а кад књига буде готова свакоме ће се уз доплату послати. Скупљачу од 10 комада једна је повезана књига награда. Писац је А. Ст. Јотић, професор гимназије у Нишу.

Музеј Мавра Јокаја. Угарска влада је откупила од удовице Мавра Јокаја заоставштину великог пјесника. По уговору начињеном између удове Јокај и министра просвјете Зичја, удовица ће примати од државе доживотну ренту од 7200 круна. Држава ће за ту суму добити намјештај Јокајеве собе за рад, његову библиотеку, више знаменитих слика од Мункача и Верешчагина, затим једну Петефијеву слику рађену Јокајевом руком, и пјесникове многобројне рукописе. Јокајев музеј је отворен у Петефијевом дому сада, 15. марта.

Замјена „Мона Лизе“. Французи су већ ријешили да замијене „Мона Лизу“ другом сликом, да не би њено мјесто у Лувру остало празно. Приликом последње продаје збирке Жана Долфиса, Лувр је купио за 150.000 франака славни Корворт порте „Жена са дијамантом“. Сам Корво је ту своју слику сматрао за најбољу. За ту слику служила му је као модел Берта Галдш, која је у своје вријеме била много позната са своје љепоте. Држање је Корво дао својој моделу тако, да испод груди скрштене руке и сањалачки изназ племенитог скоро класично лијепог лица подсјећа на Леонарда де Винчија: „Мона Лизу“. Један драги камен, који виси на танком кончићу и блиста на Бертином челу, дао је слици и име. Приликом продаје 1875. г. та је слика продата Долфусу за 4000 франака. Његови насљедници су добили за њу 150.000 франака. Лувр је набавио још једну Корвортеву слику: „Монте Пичио“, за 32.000 франака и Жериковљев „Корзо у Риму“ за 38.000 франака.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Министарске вјести. Г. Мило Дожић, министар правде и заступник министра просвјете, који је био у Подгорици државним послом, вратио се прошле суботе на Цетиње, као год и г. Марко Ђукановић, министар унутрашњих дјела, који је био у Бару државним послом.

Г. бригадир сердар Јанко Вукотић бави се у Подгорици.

Из Митрополије. У овдашњој манастирској цркви страсне седмице црквени обреди вршиће се овим редом: Од цвијетне недеље, па до великог петка у вече, почињаће служба у 7¹/₂ сати у вече. На велики понедјељак, уторник и сриједу читаће се Св. Евангелије и часови од 8 сати изјутра па до подне; у сриједу ће бити у своје вријеме и пређосвећена литургија. У четвртак почеће св. литургија у 11 сати прије подне. У петак царски часови почеће у 10 сати прије подне. Истог дана вечерња у 4 сата послје подне. У суботу св. литургија почиње у 11 сати прије подне. На Св. Воскрсеније јутрења почине у 5 сати изјутра, а иза ове одмах св. литургија.

Закон о санитету. Г. министар унутрашњих дјела одредио је нарочиту комисију за израду предлога закона о уређењу санитетске струке и чувању народног здравља у Краљевини Црној Гори. Ову комисију сачињавали су: председник г. др. Стево Огњеновић, референт санитета и чланови г. г. др. Станко Матановић, управник болнице Данило I, др. Ј. Кучић, физикус на Д. Граду, др. М. Илићковић, војни лекар, Љ Бакић, члан Великог Суда, др. Ф. Квадрели, марвени лекар из Подгорице и Урош Марић, апотекар са Цетиња. Комисија је послје дужег рада израдила законски предлог и предала га г. министру унутрашњих дјела на преглед како би био поднесен Н. Скупштини у овогодишњем јесењем засједању.

Фонд сиромашних гимназијалаца. *Mis Helen Hartley Jenkins* из Њујорка извољела је послати преко уваженога професора г. Мих. И. Пулина из Њујорка 1000 перпера фонду сиромашних гимназијалаца. Управа фонда сматра за особиту дужност најпонижније се захвалити на овом племенитом и обилатом дару и уврстити је у ред својих добротвора. Стање фонда до 13. марта износило је 19716.47 перпера, а са овим прилогом *Mis H. Hartley Jenkins* од 1000 износи перп. 20716.47. Према стању 31. децембра прошле године перп. 12402.87. — Прираштај је од нове године до данас перпера 8313.60.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 10. марта. — Цара Вилема, који је праћен принцом Августом Вилемом, женом му и принцем Викторијом Лујзом приспио овдје полазећи за Крф, дочекао је и поздравио у име царево на станици арцидука Леополд с осталим арцидукама, властима и почасном четом. Цар Вилем је одушевљено поздрављен отишао колима у Шенбрун, гдје су се оба владара срдечно поздравила.

Беч, 11. марта. — На подне био је доручак у Шенбруну, иза чега је цар Вилем примио Бертолда у приватну аудијенцију, која је трајала један сат. У вече је био дине у Шенбруну, који је трајао све до самог поласка цара Вилема на станицу, када се пријатељски поздравио с Францом Јосифом.

Цариград, 11. марта. — Силе заштитнице обавијестили су Порту, да ће, у случају када би Крићани хтјели поново да пошљу посланике у Атину, острво поново бити окупирано.

Биоград, 11. марта. — Вијест „Трибунина“, да је краља прошле ноћи ударила кап, потпуно је неоснована. Краљ је сасвим добро.

Цариград, 11. марта. — Командант турски телеграфира о боју код форта Фојат: да су Турци и Арапи, на броју 2000 људи, напали ноћу форт и принудили Италијане на одступање. Италијани су морали тражити уточиште у форту, оставивши шест топова, које Турци нијесу могли одвући. Губитци италијански су огромни, а турски 120 мртвих и 55 рањена. — „Саббах“ доноси врло оптимистичне изјаве Асим беја, министра иностраних дјела. Асим беј констатује, да су се односи Турске са осталим балканским државама побољшали. Балкан ће се консолидисати реформама које ће Porta увести. Држи, да велесиле неће наваљивати на Турску да прихвати сљепог услову Италије, који би били нечасни по Турску. Што се тиче односа са Русијом, они ће и даље остати пријатељски и неће се промијенити опозивањем Чарикова, јер наименовање Гирса познатог мирољубца за то је најбоља гаранција.

Венеција, 12. марта. — Цар Вилем са свитом приспио је и дочекан свечано од стране власти. Уз свирку химне њемачке и италијанске цар Вилем се одвезао на царски јахт.

Рим, 12. марта. — Краљ је отпутовао у Венецију.

Цариград, 12. марта. — Прекјуче је грчки поданик Ставро Паридис испалио пет метака на књаза самоског, Копасиа, који је јуче подлегао ранама. Беглер, Грк, бивши помоћник требизондског валије именован је за књаза Самоса.

Атина, 12. марта. — До сада познати резултати избора дају огромну већину веницелистима.

Канеја, 12. марта. — Революционарни одбор изабрао је јуче 69 посланика као изасланике за грчку комору.

Венеција, 12. марта. — Краљ приспио и одушевљено дочекан.

Венеција, 13. марта. — У вече е био свечани дине на „Хохенцо-

лерну“, иза кога се краљ пријатељски растао с царем и исто вече отпутовао за Рим одушевљено поздрављен од народа.

Цариград, 13. марта. — Султан је дао Чарикову ленту Османлије с бриљантима, а такође и гђи Чариков ленту Шефаката с бриљантима.

Атина, 13. марта. — Дефинитивни резултати избора су сљедећи: 147 веницелиста, 8 теотокиста 3 заимиста, 8 мавромихалиста, 8 ралиста и 8 независних.

Котор, 14. марта. — Смртни остаци Књагиње Зорке, принца Андрије и принцезе Милене, као и Књаза Ђорђа Карађорђевића на пролазу за Биоград свечано су дочекани од стране власти, народа, свештенства, општине. Дочеку је присуствовао са својим штабом ђенерал командант дивизије. По царевој наредби почасна чета је одавала почасности, а батерије прописну паљбу.

Биоград, 14. марта. — Смртни остаци чланова породице Карађорђевића приспјели. Пренијеће се у Топлу 15. марта.

Цариград, 14. марта. — Према турским изворима, једна крстарица италијанска појавила се пред Бејрутом и мало затим и ишчезла. Такође су се италијански бродови појављивали спрам Ципра и околне.

Лондон, 15. марта. — Закон односно минималне плате усвојен је на трећем читању.

Цариград, 15. марта. — Султан је дао 2000 лира за подизање болнице за сиромаше и оснивање мухамеданске вјерске школе у Скадру, Арбанији. Званичне новине доносе да је до одобрења скупштинског ријешено да се раздијели 12000 лира међу малисорским племенима, која су пострадали 1911. г., те према томе би добили: Клементи и Шкрељи 2000, Кастрати 3000, Шала и Шоши 4000, а Тузани 3000 лира.

Солун, 15. марта. — Услед избора појавили су се нереди у Ајвали и Лангаци, у околици Солуна, гдје је услед народне пријетње управник морао позвати војску у помоћ. Валија солунски је с јаким пратњом отишао тамо и тражио да се упуте љекари ради лијечења рањеника, којих је на броју до 15. Жандарми су мушкетали девет лица.

Атина, 15. марта. — Дефинитивни резултат избора је: 150 веницелиста и 31 опозиционар.

Петроград, 16. марта. — „Вјесник“ изјављује да су гласови о тобожној оставци Сазонова потпуно неосновани.

Крф, 15. марта. — Цар Вилем приспио је синоћ.

Царско Село, 16. марта. — Цар с породицом отпутовао за Крим.

Цариград, 16. марта. — Зграда Министарства Иностр. Дјела у Пери близу њемачке амбасаде потпуно је уништена пожаром.

Солун, 16. марта. — Према депешни валије, приликом изборних нереди у Лангази десет сељака је погинуло, а двадесет пет сељака и жандарма рањено.

Цариград, 16. марта. — При општинским изборима како у Цариграду тако и у провинцијама Младотурци су добили већину; шта више и у Пери, гдје је највише Грка, изабрани су младотурски кандидати.

ОГЛАС

Радован Лазарев Драшковић с Чева, прије 18. година отпутовао је за Бугарску, па како се од то доба за поменутог ништа не зна, то се моли сваки, ко би што о поменутом знао, да изволи одмах извјестити ово Министарство.

№ 685. Из канцеларије Кр. Министарства Иностранних Дјела, 3. марта 1912 год., на Цетињу. 1,3

ПРОДАЈА ТАКСЕНИХ МАРАКА

Према ријешењу Министра Финансија и Грађевина, продаја таксених марака и артија од вриједности вршиће се код следећих препродавалаца:

На Цетињу код Митра Пајовића;
На Ријеци код Анђе Ј. Газиводе;
На Данилову граду код Мила В. Мартиновића;
У Бару код Дула Амзића;
У Улцину код Захарије Бр. Љумовић;
У Подгорици код књижаре „Рундо и Загора“;
У Нишвићу код Мурата Бурзеровића;
У Нолашину код књижаре „Нујачић и Тошковић“;

У осталим мјестима продају таксених вриједности вршиће дотичне управе царинарнице.

Број 1290. Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одсјекзамонополе и таксе, 16. јануара 1912 год. Цетиње. 4,5

Изашао је из Штамп

ДРЖАВНИ КАЛЕНДАР

Краљевине Црне Горе

за 1912. годину

Цијена му је 1 перпер.

Може се добити на Цетињу у књижарама: Мартиновића и Иванишевића и А. Рајнвалда; у Подгорици у књижарама: Коста Кр. Станића и Рундо и Загора; у Никшићу у књижари Шпира Г. Лаковића; у Колашину у књижари Кујачића и Тошковића.

Управа Државне Штампарије.

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина, — Одјељење за Грађевине и Саобраћај, — одржаће у уторник 27. овога мјесеца у канцеларији Царинарнице у Никшићу јавну лицитацију за израду око 12.600 линијалних метара колског пута између Гвозда и Шавника.

Продаја пута вршиће се дјелимично. Рок довршетка рада одређује се 1. септембра 1912 године. Препродају подподузимачима, подузимачи ни у ком случају неће моћи чињети.

Подузимачи су дужни поднијети кауцију од 30% од вриједности погођеног рада у непокретним добрима, која се имају таксирати у надлежном Капетанском или Општинском Суду; плаћање таксе, као год и оне прописане таксе према чл. 147. Закона о таксама пада на терет подузимача. Кауција у готовом новцу одређује се 15%.

Одјељење задржаје себи право, да рад не уступи ако понуђене цијене не би повољне биле, већ да лицитацију продужи.

Остали ближи услови могу се сазнати сваког радног дана у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај за вријеме канцеларијских часова.

Број 847. Из канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 14. марта 1912 г., Цетиње. 1,2

ОБЈАВА

Министарство Финансија и Грађевина — Одјељење за Грађевине и Саобраћај — одржаће у уторак 27. ов. мјесеца у канцеларији царинарнице у Никшићу, јавну лицитацију, за израду око 25.000 линијалних метара колског пута, од Трубјеле до Грахова.

Продаја пута вршиће се дјелимично. Рок довршетка рада, одређује се 1. септембра 1912. године. Препродају подподузимачима, подузимачи ниуком случају неће моћи чињети.

Подузимачи су дужни поднијети кауцију, од 30% од вриједности погођеног рада у непокретним добрима, која се имају таксирати у надлежном капетанском или општинском суду, плаћање такса као год и оне прописане таксе, према чл. 147. закона о таксама, пада на терет подузимача. Кауција у готовом новцу одређује се 15%.

Одјељење задржаје себи право, да рад не уступи, ако понуђене цијене не би повољне биле, већ да лицитацију продужи.

Остали ближи услови могу се сазнати сваког радног дана у канцеларији Одјељења за Грађевине и Саобраћај, за вријеме канцеларијских часова.

Број 900. — Из канцеларије Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 16. марта 1912 год. Цетиње. 1—2

СТЈЕЧАЈ

На основу члана 5. а у вези са чл. 4. „закона о парохинском свештенству“ овјем се расписује стјечај на парохине: Орашку у Љешанској нахији, Кленачку у Бањанима и Опутно-Рудинско-Црквичку.

Молбе са односним документима, кандидати имају упутити овој консисторији најдаље до 15. маја ов. г.

Број 279. Из Канцеларије Консисторије Цетињске, 20. фебруара 1912 г., Цетиње. 3,3

ОБЈАВА

Краљевско Министарство војно овим објављује, да ће у недјељу 1. априла тек. год. одржати јавну лицитацију разних артикала потребних како за исхрану војске, тако и стоке која истој припада. Ти су артикли: 1.) хљеб, 2.) месо, 3.) ориз, пашта, кафа, цукар, маст, папар, уље слатко, кртола, зеље, и др. и 4.) фураж (зоб, овас и сијено).

Помеути артикли подијељени су у четири посебна група. Лицитација ће бити по груповима.

Артикли ће морати одговарати условима постављеним у уговорима за поједине групове, који ће бити изложени у канцеларијама дивизијских команда од 20. марта па до дана лицитације.

Лицитација ће се одржати при дивизијским командама на Цетиње, у Подгорицу, Никшић и Колашин.

Лицитанти или њихови легализирани пуномоћници моћи ће лицитирати једновремено при свием командама.

Лицитација ће, одређенога дана, отпочети тачно у 9 сати прије подне а закључиће се у 4 послје подне.

Министарство војно задржава права, да може уступити поједине групе за најповољније цијене или у неповољном случају изјавити свој непристанак.

Лицитанти морају положити кауцију у готовини или у непокретним добрима, слободним од сваког задуживања — по предходно извршеној процјени и судској потврди у смислу постојећих закона.

Кауција за поједине групове артикала при појединим дивизијама је сљедећа:

- у готовом:
- 1.) за хљеб перпера 3000 (три хиљаде);
 - 2.) „ месо „ 4000 (четири хиљаде);
 - 3.) „ артикле „ 2000 (двје хиљаде);
 - 4.) „ фураж „ 2000 (двје хиљаде);

у непокретним добрима два пута више него је то за поједино у новцу одређено.

Број Р. 1310 одсј. 437. — Из канцеларије админ. одсјека Кр. Министарства војног, 10. марта 1912 год. Цетиње. 2,3

ОГЛАС

Јошо Вуков Мартиновић из Бајница, јавио се пошљедњи пут у новембру 1909. својој породици из Fairbanks, Alaska, те се моли сваки, ко би што о поменутом знао, да изволи што прије обавијестити ово Министарство.

№ 621. Из канцеларије Кр. Министарства Иностранних Дјела, 27. фебруара 1912. на Цетињу. 2,3

Службени огласи

ОГЛАС

На основу пресуде потписатог суда од 29. децембра 1911 г., број 812—601—1911.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Пеја М. Булајића из Грахова, за изири цијелог дуга, кога поменути Булајић дугује.

Непокретност је процијенена перпера 48.000. Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређена су три рока и то: 20. априла, 20. маја и 20. септембра ов. год. у три сата послје подне. На првом року непокретност се неће уступити испод процијенене вриједности, на другом хоће, али не испод $\frac{2}{3}$ вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Лицитанти су дужни положити јемство 10% од процијенене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече куње, да се овоме суду пријаве прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1) «Велики-до» са припадајућим удомом, земје има орачнице рала 8, косачице косе 4, на истом 1 кућа плочом покривена, 1 велико јагњило, 1 штала и 1 биетјерина. Поменута непокретност граничи: од истока Ђетка Вулова и Мирка Мушова Булајића, запада Тодора Ј. Булајића и истог Пеја до главног пута, сјевера Ђока Милутинова и Мирка Мушова Булајића, југа Тодора Булајића и главног пута.

2) «Радов-до», земје има 1 рало, 10 листобера горе; граничи: од истока Пеја М. Булајића, сјевера Тодора Ј. Булајића, запада и југа Ђока М. Булајића са удомом у «Јаргич» и са правом у воду Ђеткову каменцу; — поменуто процијенено пер. 28.000.

3) «Дукатица», земје има рала 4, косачице косе 4, речена ограђена међом; граничи: од истока главног пута, сјевера Тодора Ј. Булајића, запада Миљка П. Булајића, југа Петра П. Вукаловића и Школом Вулукином; процијенена перпера 8.000.

4) «Добрич-до», земје има орачнице рала 3, косачице косе 4, листобера горе 20 и на истом 1 кућа; граничи: од истока Мирка Мушова и Ђока Милутинова Булајића, сјевера Ђока С. Кељевића, југа Тодора Ј. Булајића, запада ком. Новице П. Булајића, уз поменути поменути све право племенско и општинеко

Број 812. 601—1911.
Грахово, 10. марта 1912 г.
— Краљ. Капетански Суд, —
Р. 305, бр. 239, 1,1 кап. П. Коначевић.

